

1603-ban Tokugava Iejaszu sóguni címet kapott az udvartól és létrehozta az Edo-sógunátust.¹⁴⁸ Elkezdte kiépíteni azt az államrendet, amely közel 250 éven keresztül fennmaradt,¹⁴⁹ biztosítva Japánnak az egyenletes belső fejlődést.

A SPANYOL- ÉS KERESZTÉNYELLENEK POLITIKA OKAI – RODRIGO DE VIVERO (I.)

A Tokugavák kormányzatát¹⁵⁰ az 1600-as évek első évtizedeiben határozott külpolitikai célok vezérelték. Egyfelől meg kívánták szüntetni az országra nehezedő és fölöslegessé váló európai hatást, másfelől a Kínával való kapcsolatok valamilyen formájú megteremtésére törekedtek.¹⁵¹ A „déli barbárok” jelentette kötöttség lerázása azonban nem ment egyik napról a másikra. Tokugava Iejaszunak eleinte szüksége volt az európaiak, elsősorban a spanyolok és a portugálok¹⁵² segítségére. Ennek érdekében visszatért Oda Nobunaga kereszténységet pártoló politikájához, és engedélyezte az európai hittérítők tevékenységét Japánban, természetesen diplomáciai és katonai ellenszolgáltatások fejében.¹⁵³ E lehetőségek láttán a spanyolok nem késlekedtek sokáig, s azonnal hozzáláttak a helyzet kiaknázásához.

1609-ben a spanyol San Francisco gálya hajótörést szenvedett Japán partjainál, fedélzetén a spanyol tartományi tisztviselővel, Rodrigo de Vivero y Velascóval. Sikeres megmenekülése után Vivero Japánban maradt, mint III. Fülöp hivatalos szigetországi követe és számos diplomáciai kapcsolatot alakított ki a sógunátussal. Fontos megjegyezni, először fordult elő, hogy egy ilyen magas rangú spanyol tisztviselő, mint Vivero

---

¹⁴⁸ Edo a mai Tokió régi neve. Ezt a várost jelölte ki Iejaszu az ország fővárosának.

¹⁴⁹ A világtörténelemben egyedülálló, hogy egy országban 250 éven keresztül béke honoljon.

¹⁵⁰ A japán történelemben gyakran használt neve: *Edo-bakufu*.

¹⁵¹ A 17. század első felére esett egy olyan nemzetközi status quo kialakítása is, amely megfelelt a japán világkép középpontjába kerülő *sinkoku sziszó* tételének, és fenn tudott maradni a hagyományos kelet-ázsiai világrend 19. századi felbomlásáig. A „*sinkoku sziszó*” tétele szerint Japán az *istenek országa*, és egyedül hivatott uralkodni az egész Távol-Kelet és a csendes-óceáni térség felett.

¹⁵² A 17. század első felében már más európai országok – angolok és a hollandok – hajói is eljutottak Japán partjaihoz és kereskedelmi kapcsolatokat létesítettek az *Edo-bakufu*val.

¹⁵³ Marín, 8.

személyesen is találkozott Hidejosival és annak fiával, a második Tokugava sógunnal, Hidetadával. A diplomata utazásainak részleteit és a bakufuval folytatott megbeszéléseit az általa írt beszámolók kiválóan megőrizték számunkra:

*A kikötések, valamint a feltételek, amelyeket [személyem] Don Rodrigo kért a császártól*¹⁵⁴ [a következők]:

Válaszolva a császár azon kérésére, amelyben ötven bányászt kért [uralkodómtól], a következőket mondom: [felséges királyom, III. Fülöp] megbízott engem, hogy tárgyaljak és javaslatot tegyek erről a császárnak és Új-Spanyolország alkirályának, ám ennek teljesüléséhez a felséges császárnak – mindazért, hogy elősegítsük a még biztosabb eredményt – engedélyeznie kell számunkra a következő dolgokat:

*A bányák felét adja a bányászoknak, hogy dolgozzanak és hasznot termeljenek.*¹⁵⁵ *A másik felét ossza két egyenlő részre: egyik rész legyen uralkodómé, Fülöp királyé, a másik pedig a felséges császáré. Továbbá engedje meg uramnak, a királynak, hogy Japánban saját hivatalnokokat állomásoztathasson, akik tarthassanak maguk mellett papokat, bármely rendből, birtokolhassanak mind állami építésű, mind katolikus építésű templomokat, annak okából, hogy megtarthassák vallási szertartásaikat. (...)*

Továbbá, úgy gondolom, kifejtettem már, hogy Ő Császári Felsége és az én uram, Fülöp király között lévő barátság tartós és igaz barátság két uralkodó között, ígéreteinkhez híven [ügyeljünk hát, hogy] e kötelék meg ne szakadjon, hiszen az ellenségek nem férnek meg egy házban. Így felséged részéről úgy lenne illendő, hogy [ügyünk] szolgálatában megparancsolja a hollandoknak, távozzanak azonnal a [japán] királyságból, mert másképpen sem királyom, sem az ő hadihajói nem élvezhetik a biztonságot és a védelmet Japánban.

(...) Másrészről azt kértem még [felségedtől], amennyiben befutnának vagy csak érkezési szándékukat jeleznék az én uram Fülöp király gályái, bocsásson rendelkezésükre egy biztonságos kikötőt és egy [japán] védnököt, a célból, hogy a hajókat senki se háborgathassa, nekik kárt ne

---

¹⁵⁴ Természetesen a sógunra gondol, akit császárnak nevez.

¹⁵⁵ Úgy érti, a bányászok motivációja a munkához a jó haszon reménye lesz.

okozhassanak, és ne akadályozhassák őket a kereskedelem lebonyolításában. Mindenekelőtt segítse és védelmezze [hajóinkat] úgy, mintha azok igazából az Ön felséges személyének hajói és gályái lennének.

Megállapodásunk harmadik részében kifejtettem, hogy uram, Fülöp király hajókat kíván építtetni, amelyeket azután Malakkába vagy Manilába irányíthat. Segítse őt ebben a munkában egy felszerelés-, élelmiszer- és lőszerbázis felállításával, valamint lássa el felséged hivatalos engedélyével ezt a gyárat. Biztosítson élelmiszert, felszerelést, köteleket, horgonyt és municiót a [gyártandó] hajók számára, amelyek aztán kifuthatnak Új-Spanyolország felé. Királyságaink közös hasznára pedig állítson fel kereskedelmi ügynökséget vagy [nevezzen ki] ügynököket és [engedélyezze], hogy a célok érdekében uram, Fülöp király szintűgy megtehesse [ugyanezt].

Továbbá [tegye lehetővé], hogy az ő [Fülöp király] hivatalnokai tartsanak maguknak papokat, akik misét celebrálnak számukra és legyenek katolikus templomaik, annak okából, hogy megtarthassák vallási szertartásaikat.

És emlékezetem szerint azt a kérést is megfogalmaztam, hogy minden alkalommal, amikor felséges királyom elküldi kapitányát vagy követét [Japánba], fogadják őt a királyság minden részében, biztosítsanak számára megfelelő szálláshelyet, mint annak a személynek, aki egy hatalmas király nevében érkezett Japánba. Sz ez a személy éppen úgy [mint az előzőekben említett hivatalnokok] hozhasson magával papokat, akik misét celebrálnak számára és birtokolhasson állami templomokat e célra. És biztosítson elsőbbséget bármely spanyol ember számára és büntesse meg azokat, akik bármilyen bünt elkövetnek ellenük.¹⁵⁶

A SPANYOL- ÉS KERESZTÉNYELLENES POLITIKA KIBONTAKOZÁSA – RODRIGO DE VIVERO (II.)

A legjelentősebb változást Iejaszu külpolitikájában a protestáns hollandok feltűnése jelentette. Mindaddig ugyanis a Tokugava-kormányzat-

---

¹⁵⁶ *Negociaciones con un secretario de Ieyasu. In: „Rodrigo de Vivero en La Corte de los Tokugawa”* por Emilio Sola. <http://www.archivodelafrontera.com/wp-content/uploads/2011/07/A-PAC04-vivero.pdf> (2012. 09. 03.).